

"PISA 2012 Değerlendirmesi: Türkiye için Veriye Dayalı Eğitim Reformu Önerileri" Özet Bulguları

"PISA 2012 Değerlendirmesi: Türkiye için Veriye Dayalı Eğitim Reformu Önerileri" başlıklı çalışma, TÜSİAD - TÖDER İşbirliğiyle, New York Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Selçuk R. Şirin ve Bahçeşehir Üniversitesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Sinem Vatanartıran tarafından hazırlanmıştır.

Çalışma, PISA¹ verilerinden yola çıkarak Türkiye'deki eğitim sistemini dünyadaki diğer eğitim sistemleriyle karşılaştırmak ve Türkiye için "veriye dayalı eğitim reformu önerileri" sunmak amacıyla hazırlanmıştır.

Eğitim sisteminin "veriye dayalı olarak" gözden geçirilmesi ve bu veriler ışığında reformlar yapılmasının zorunlu olduğunu vurgulayan çalışma, ana hatları ile aşağıda özetlenmektedir:

- 2012 PISA sınavına katılan 65 ülke arasından matematik alanında 44., okuma becerisi alanında 41. ve fen alanında 43. olan Türkiye'nin konumu, OECD üyesi ülkeler ve başarılı diğer ülkelerle karşılaştırmalı olarak analiz edilmektedir.
- PISA'da başarılı sonuçlar alan eğitim sistemlerinin ortak özellikleri incelenmekte, bu kapsamda Singapur, Güney Kore, Polonya, Finlandiya'nın yanı sıra Çin'in iki ekonomisi olan Şangay ve Hong Kong modellerine değinilmektedir.
- PISA'nın temel amaçlarından biri, katılımcı ülkelerin kendi sistemlerini değerlendirmelerine fırsat vermek ve reformlara kaynaklık etmektir. Bu çerçevede PISA sonuçlarını veriye dayalı reform aracı olarak kullanan Meksika, ABD ve Almanya örneklerine çalışmada yer verilmektedir.
- OECD'nin üye ülke karar vericileriyle yaptığı PISA etkinlik anketlerinden hareketle, Türkiye'nin PISA verilerinden yola çıkarak en az politika üreten ülkelere biri olduğu not edilmektedir.

Çalışmada, PISA verileri ışığında Türkiye ile ilgili sunulan politika önerileri şunlardır:

1. Öncelikli olarak yapılması gereken; eğitim sistemimize "veriye dayalı reform yapma" pratiğini kazandırmaktır. PISA ve benzeri uluslararası veriler ışığında eğitim sistemimizin eksiklikleri teşhis etmek, sistemin işleyen taraflarını daha iyi işletmek, aksayan taraflarını eldeki veriler ve dünyadaki iyi örnekler ışığında yeniden düzenlemek gereklidir.
2. Okul öncesi eğitime katılım, okul başarısına en kalıcı etkiyi yapan faktördür. Türkiye'nin eğitim reformu öncelikleri içerisinde en kalıcı sonucu verecek girişim, kaliteli okul öncesi eğitimin zorunlu olmasının sağlanmasıdır.

¹ PISA Nedir?

Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA), Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) tarafından 2000 yılından bu yana her 3 yılda bir düzenlenen uluslararası bir sınavdır. 15 yaş grubunun katıldığı bu sınav; öğrencilerin okuma becerileri, matematik ve fen alanlarındaki okuryazarlığını ölçmektedir. 2012 yılında programa, 34'ü OECD üyesi olmak üzere toplam 65 ülke katılmıştır. Türkiye, PISA'ya 2003 yılından beri katılmaktadır.

3. Öğretmen eğitimi ve seçimi; müfredat ve sınavlar kadar önemlidir. Öğretmenleri teori-uygulama dengesiyle yetiştirebilmek, nitelikli öğretmen adaylarını seçebilmek, mesleğe başladıktan sonra mesleki gelişimlerini sürdürebilecekleri bir mekanizma geliştirmek eğitim reformunun vazgeçilmez bir parçası olmalıdır.
4. Sosyoekonomik ve bölgesel başarı farklarını dikkate alarak, dezavantajlı öğrencilerin gittiği okullarda kişi başına düşen öğretmen oranı artırılmalıdır.
5. Türkiye önümüzdeki PISA 2015 sınavına hem ulusal hem de bölgesel ölçümlemeye olanak verecek şekilde örneklemine büyüterek katılmalıdır.
6. Türkiye'nin PISA'ya katıldığı 2003 yılından itibaren, sosyoekonomik açıdan dezavantajlı koşullarına rağmen başarı sağlamış öğrencilerimizin oranında sağlanan ilerleme, veriye dayalı reform uygulamasına iyi bir örnektir. Mevcut uygulamalardan başarılı olanların daha etkin ve daha yaygın nasıl uygulanması gerektiğine karar verilmelidir. Dar gelirli ailelerden gelen çocuklara yönelik yapılan iyileştirici uygulamalara, yalnızca kırsal bölgelerdeki değil büyük kentlerdeki yoksul ve yeni göç etmiş ailelerin çocukları için de devam edilmelidir.
7. Dünya ile daha etkin rekabet edecek kuşakların yetiştirilmesi için PISA'da orta ve üst düzey becerilerde başarı kaydetmemiz gerekmektedir. Müfredatın ve öğretmen eğitiminin gözden geçirilmesi, daha başarısız okullara nitelikli öğretmen başta olmak üzere daha fazla destek mekanizmalarının sunulması, bölgeler ve okullar arasındaki farklılıkların azaltılması, maddi imkanları düşük öğrencilerin önceliklendirilmesi gibi unsurları içine alan "Eğitimde Nitelik Reformu"na ihtiyacımız vardır.
8. İleri derecede matematik, fen ve okuma becerileri kazandırmak için temel beceri eğitimine ek olarak eleştirel beceri ve muhakeme yeteneğine öncelik veren bir müfredat sistemine, ulusal sınav sisteminin bu müfredata uygun olarak ve üst seviye becerilerin puanlamasına ek ağırlık verecek şekilde düzenlenmesine ihtiyaç vardır.
9. 2006 yılından beri fen alanında en üst düzey olan 6. seviyede başarı gösteren öğrencilerimizin oranı %0'dır. Türkiye'de özellikle fen ve matematikte ileri seviyede eğitim veren okullarımızın müfredatı gözden geçirilmeli, bu okulların yanı sıra diğer okullarda da bu alanlarda daha ileri seviyede becerilerin nasıl kazandırılacağı konusunda bir strateji belirlenmeli ve uygulanmalıdır.
10. Türkiye, PISA'ya katılan ülkeler içinde okul yönetiminde özerklik bakımından en son sırada yer almaktadır. Okul yöneticilerinin okul başarı kriterlerini belirleyebildiği, ders kitaplarını seçebildiği, müfredatı çeşitlendirebildiği görece özerk okullar yaratmanın yolları aranmalıdır. Veriye dayalı reform gereği öncelikle belli okul gruplarında (örneğin Fen Liselerinde) ya da belli bölgelerde (örneğin İstanbul'un en çok göç alan okullarında) gerçekleştirilecek pilot uygulamaların sonucuna yaygınlaştırılabilir.
11. Ulusal seviyede hayata geçirilen projelerin ve okula başlama yaşından ortaöğretime geçişe kadar kapsamlı değişiklikler içeren 2012 tarihli düzenlemelerin (4+4+4 düzenlemesi) etki analizi PISA verileriyle yapılmalıdır.
12. PISA soruları örnek alınarak ulusal sınavlar gözden geçirilmeli ve PISA'ya benzer şekilde hem çoktan seçmeli hem de kısa ve uzun açık uçlu sorular sisteme dahil edilmelidir.